РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 27-го вересня 1917. Ч. 114. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, September 27, 1917. No. 114.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ КОНҐРЕС ВІДЛОЖЕНИЙ НА ЧЕТВЕР.

Кабінет предкладає плян утвореня воєнної ради і тимчасового парляменту.

БОЛЬШЕВИКИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ СЯ ДО ОТВЕРТОЇ БОРОТЬБИ З ПРАВИТЕЛЬСТВОМ.

Перші ранені американські жовніри на боєвім фронтї у Франції.

Демократичний конґрес відложено на день 27. вересня.

ПЕТРОҐРАД, 25. вересня. — **Демократичний конґрес, який мав розпочати ся нині, буде відкритий доперва в четвер, то є 27. вересня.**

Центральна рада робітничих і салдатських депутатів подала до відома, що скликанє конґресу відложено з причини, що в так короткім часї годї було перевести всї конечні приготовленя.

Є гадка утворити воєнну раду і парлямент.

ПЕТРОҐРАД, 25. вересня. — В неприсутности Керенського прочі члени кабінету укладають плян, щоби **на місце теперішного кабінету покликати до житя воєнну раду, зложену з 5 членів, які були би відповідальні перед центральною радою робітничих і салдатських депутатів.**

Крім воєнної ради іменовано би **15 директорів для поодиноких департаментів**, які не були би відповідальними перед своїми партіями.

Вкінци плян обіймає також **утворенє тимчасового парляменту, зложеного з 150 членів, які були би представниками всїх політичних партій.** Сей парлямент був би [illegible] законодатним.

Всї три тіла мали [illegible] характер тимчасовий і вони уступили би місце новим сталим, які будуть утворені на установчих зборах.

Селяни будуть мати на конґресі переваґу. — Надіють ся бурливих нарад.

ПЕТРОҐРАД, 24. вересня. — **Демократичний конґрес буде складати ся з 1.500 делєґатів**, як се виказує дотеперішна програма. Але до головного комітету надходять щораз ще нові жаданя в справі призна̄ня співучасти в конґресі ріжним політичним орґанізаціям.

Головний орґанізаційний комітет призначив також малу скількість місць промисловим товариствам так, що середущі і найбогатші верстви не зовсїм будуть виключені з нарад конґресу.

Значну переваґу на конґресі будуть мати представники селянства.

Надіють ся, що на демократичнім конґресі наради будуть дуже бурливі. Представники максималїстів заповіли вже наперед, що вони не лише виступлять з цїлою силою проти провізоричного правительства, але також поставлять жаданє загального мира.

Чернов на чолї большевиків.

ПАРИЖ, 25. вересня. — **Положенє в Росії**, як доносять останні телеґрами, **треба вважати знова за критичне.**

Керенський не є взглї утворити нового коаліційного кабінету, підчас коли максималїсти здобули переваґу і контролю в центральній радї робітничих і салдатських депутатів. **Місце Ленїна, яко провідника большевиків, обіймив тепер Чернов, бувший міністер хлїборобства.**

Большевики поставили на порядку дневнім свої домаганя з дня 13. вересня. Вони жадають, **щоби вся власть правительства спочивала в руках центральної ради та щоби сейчас розпочати кроки в справі мира.**

Небезпека, яка грозить Керенському, є тим грізнїйша, що маси, які йдуть за покликом большевиків, є зоружені. Також не є тайною, що деякі полки в Петроґрадї є готові дати большевикам поміч проти правительства.

Задача Керенського є незвичайно трудна. Керенський мусить рішити ся скоро, чи має станути по стороні сил, які хочуть ладу, проти анархії, позістаючи вірний зобовязаням Росії супроти своїх союзників. **Большевики є за миром, і то за всяку цїну.**

В Петроґрадї велике занепокоєнє.

ПЕТРОҐРАД, 25. вересня. **Настрій серед мешканців з нагоди зближаючого ся конґресу зраджує велике занепокоєнє. Деякі мешканці надіють ся нової тяжкої кризи.**

До Петроґраду прибувають щораз то нові делєґати. Большевики, які надіють ся побіди, розвивають небувалу аґітацію серед делєґатів і населеня міста.

Кадетські часописи домагають ся, щоби правительство заборонило відбутє конґресу і видало строгі зарядженя в цїли здавленя раз на все протиреволюційної аґітації большевиків.

Положенє дуже критичне.

ПЕТРОҐРАД, 25. вересня. — Чи правительство буде взглї запобігти бурі, яка збираєть ся над Росією, сього ще нинї не знати.

Найбільшою небезпекою є се, що большевики, на чолї котрих станув бувший міністер хлїборобства Чернов, є переважно зоружені та можуть числити також на поміч деяких полків, котрі творять залогу в Петроґрадї.

Треба також надіяти ся, що **большевики на случай, коли їм не вдасть ся загорнути власть у свої руки, не будуть перебирати у жадних средствах, щоби лише осягнути свою цїль, то є утворити соціялїстичну державу і заключити мир.**

(Новий провідник, Чернов, був в останнім кабінетї міністром хлїборобства. Він уступив з кабінету ще перед його розвязанєм, коли іменно прийшло між ним а кадетами до сильної суперечки з приводу проєкту про розвязанє земельного питаня. Чернов зладив був проєкт, жадаючий, щоби великі земельні посїлости сейчас роздїлити поміж селян і робітників, і то без жадного відшкодованя. Большевики числять, що Чернов буде мати за собою також всїх делєґатів селян, які мають творити більшість в надходячім конґресї).

Російське правительство хоче оминути боротьбу.

ПЕТРОҐРАД, 25. вересня. — **Провізоричне правительство робить всї можливі зусиля, щоби оминути боротьбу, яка могла би бути погубною для Росії.**

Міністер для внутрішних справ, Нікітін, заявив, що правительство безуслівно переведе програму, ухвалену на конґресї в Москві, та що воно вважає теперішний демократичний конґрес зборами ріжних ґруп населеня.

Правительство має намір взяти в якийнебудь спосіб участь в нарадах, щоби представити напрям, якого правительство у своїй полїтицї буде придержувати ся аж до часу, коли будуть скликані установчі збори.

Керенський не уступить перед большевиками.

ВАШІНҐТОН, 25. вересня. — **Російський президент кабінету, Керенський,** як доносять півурядові телєґрами з Росії, **стане радше на чолї армії до боротьби з большевиками ніж мав би перед ними уступити і віддати в їх руки керму держави.**

Большевики роблять великі зусиля, щоби загорнути у свої руки контролю на демократичнім конґресї. Треба також признати, що се їм часово вдало ся. **Однак Керенський рішив ся радше наразити Росію на небезпеку домашної війни ніж на заключенє мира, яке наміряють большевики, скоро лише власть опинить ся в їх руках.**

Або коаліційний кабінет або домашна війна.

НЮ ЙОРК, 24. вересня. — Як се заявив президент тутешного інформаційного бюра, А. Сак, **Росії грозить небезпека домашної війни на случай, коли би большевикам вдало ся на всеросійськім демократичнім конґресї здобути переваґу.**

„Конґрес буде зворотною точкою в дальшій полїтицї Росії — звучить заява Сака. — Конґрес порішить, чи Росія має вступити на дорогу правильного демократичного розвою, чи в Росії має наступити нова кріза, яка представляєть ся ще більше замотана і ще грізнїйше ніж остання ворохобня. Перед Росією стоять дві можливости: **або утворенє нового постійного коаліційного кабінету міністрів; або побіда большевиків, що рівнаєть ся домашній війнї".**

Не дасть ся заперечити, говорить дальше Сак, що радикальні елєменти мають велику силу, а передівсім по містах. І коли хто, то **лише селяни можуть виратувати край перед небезпекою домашної війни.**

Після гадки Сака **на демократичнім конґресї буде заступлених 20 мілїонів робітників і жовнїрів.** Побіда одної чи другої сторони буде зависима від попертя, яке дадуть одній або другій ради роб. і салд. депутатів.

„В дійсности нема ріжниці між ідеями і симпатіями Керенського і Церетелїя з одної сторони, а Ленїна і Троцького з другої сторони, — заявив вкінци Сак. — Керенський є таксамо добрий соціялїст як Ленїн. Ріжниця між Керенським а Ленїном полягає в тім, що большевики жадають, щоби Росію сейчас перетворити в соціялїстичну державу, підчас коли Керенський і його прихильники знають, що яблоко, яке в червни є ще квасне, буде в осени солодке. Вони є съвідомі того, що така проба, коли нарід не є ще належито підготовлений, означає подвійний скок взад.

„Російська революція є дуже замітним рухом. Російська революція є лише початком загального руху в Европі, але вона не є ще жадною соціяльною революцією. Коли чого, то під теперішну пору можна для Росії надіяти ся найвисше утвореня демократичної републики зі соціялїстичними змаганями".

Посли аліянтів на нарадї у Терещенка.

ПЕТРОҐРАД, 24. вересня. — **Всї посли союзних держав відбули нинї в міністерстві для заграничних справ спільну нараду з Терещенком, заступником президента кабінету і міністра для загр. справ.**

На запит, поставлений послами, чи є се річию можливою, щоби „большевики" здобули контролю правительства, Терещенко заявив, що **провізоричне правительство рішило ся вести дальше свою полїтику, яку було заповіло, без огляду на ліві чи праві ґрупи крайних елєментів.**

Родзянко проти мирових переговорів.

ПЕТРОҐРАД, 24. вересня. — Президент думи, Михайло В. Родзянко, виголосив відчить на тему: „Чи Росія може заключити мир?" Відчит Родзянка був відповідию на жаданє ради, щоби російське правительство візвало всї воюючі держави до мира.

У своїй відчитї, який був виголошений перед московським союзом державних робітників, **Родзянко заявив, що всякий мир, заключений під теперішну пору, був би для Росії упокоренєм.** Родзянко перестерігає, що Росія мусить створити сильну власть, в противнім случаю російський нарід підчас мирових переговорів буде мусїв потерпіти велику шкоду.

Заперечене всяких вістий про мирові переговори.

ПЕТРОҐРАД, 25. вересня. — Міністер для заграничних справ, Терещенко, заявив:

„Всякі вісти про мирові переговори, які появили ся недавно в часописях ріжних держав, є зовсім неправдиві. Таксамо безпідставні є донесеня, які прикладають велику вагу конференції в Берні, скликаній „союзом для заведеня тривалого мира".

Анї російське правительство анї жадне правительство аліянтів не має нїчого спільного з тою конференцією".

Анґлія і Франція запевнюють Росію, що не заключать окремого мира.

ПЕТРОҐРАД, 25. вересня. — Міністер війни, Верховський, заявив нинї на засїданю центральної ради роб. і салд. депутатів, що **Анґлія і Франція зложили формальну заяву, що вони не заключать окремого мира, який би був зі шкодою для Росії.**

В Росії розійшла ся поголоска, що анґлїйське і французьке правительство, видячи, що на російську армію вже більше не можуть числити, мають намір погодити ся з центральними державами, і то коштом Росії.

—o—

Ворохобня ґен. Корнїлова в новім осьвітленю.

ВАШІНҐТОН, 24. вересня. — Тутешнє російське посольство дало нинї слїдуюче пояснене в справі ворохобнї ґен. Корнїлова:

„Пляни, предложені ґен. Корнїловом, були ще перед днем 8 вересня на нарадї провізоричного правительства і деякі з них навіть приняті. Лишили ся ще до порішеня три важні справи. В дійсности вони були вже порішені, але ще не переведені в житє, а іменно: **заведенє кари смерти за фронтом, розширенє воєнної области і проголошенє в Петроґрадї воєнного стану.**

„Дня 8. вересня рано провізоричне правительство рішило, щоби сї зарядженя затвердити, але вечером **прибув з головної кватири ґен. Корнїлова Володимир Львов зі жаданєм, що ґен. Корнїлов мусить одержати диктатуру. Судове слїдство має виказати, чи ґен. Корнїлов поставив таке жаданє і що було його причиною.**

„По здавленю революції правительство опинило ся в труднім положеню, бо показало ся, що війска не мають довіря до своїх командантів. Се було причиною, що заходила потреба перевести богато змін в командах.

„Правительство мусїло заборонити жовнїрам, щоби вони самі переводили слїдство, о скільки дані офіцири були в порозуміню з ворохобнею. Теперішне положенє не позволяє, щоби правительство переведо в житє зарядженя, які були видані ще перед ворохобнею. Правительство надієть ся, що переведені зміни принесуть велику користь".

Позичка „свободи" виносить вже 3.900 мілїонів рублїв.

ПЕТРОҐРАД, 25. вересня. — Міністерство скарбу подало до відома, що на позичку „свободи" вплинуло доси 3.900,000.-000 рублїв.

Перші ранені американські жовніри.

БОЄВИЙ ФРОНТ У ФРАНЦІЇ, 24. вересня. — Один відділ американських війск находить ся безпосередно за боєвим фронтом анґлїйських війск в обсягу стрілїв німецької артилєрії.

Два американські жовнїри зістали легко ранені відломками німецьких шрапнелїв. Вони є нинї героями в таборі; всї американські жовнїри завидують їм, що вони перші пролялли свою кров.

Американські війска відбувають дальші вправи при гуку гармат. З нетерпеливостию ожидають вони хвилї, коли одержать приказ „наперед", щоби станути рамя о рамя з французькими і анґлїйськими товаришами.

—o—

В АРҐЕНТИНІ:

Арґентинський парлямент ухвалив зірвати диплльоматичні зносини з Німеччиною.

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина), 25. вересня. — **В палатї послів ухвалено нинї 53 голосами проти 18 резолюцію в справі зірваня диплльоматичних зносин з Німеччиною.**

(Сенат ухвалив тусаму резолюцію ще минувшого тижня 23 голосами проти 1).

Ґенеральний страйк і воєнний стан.

БУЕНОС АЙРЕС, 25. вересня. — **Вчера о півночи проголошено ґенеральний страйк на 11 головних зелїзницях. Зелїзничий рух цїлковито устав.**

Правительство проголосило воєнний стан.

Поверх 120.000 робітників страйкує.

БУЕНОС АЙРЕС, 25. вересня. — **Нинї обіймив страйк зелїзниці в цїлім краю. Богато містам грозить голод. Загалом вийшло на страйк поверх 120.000 робітників.**

З достовірних жерел доносять, що в тім є рука Німців, які дали комітетам грубі гроші, щоби вони здержували робітників від повороту до праці.

Буенос Айрес є нинї без молока. Електричні фабрики удержують в руху жовнїри і моряки. Цїна средств поживи йде нечувано в гору.

—o—

Два славні летуни: французький, Ґінемер, і німецький, Фоссе, згинули. — Кождий з них знищив по 50 лїтаків.

ПАРИЖ, 25. вересня. — Підчас битви у Фляндрії летун, капітан Ґінемер, ще дня 11. вересня удав ся на звіди і дотепер не повернув. **Військові власти припускають, що він згинув.**

День передтим, то є 10. вересня, капітан Ґінемер знищив був 50-тий з ряду німецький лїтак.

Ґінемер числив 21 лїт і належав до найлїпших летунів у французькій армії. Між французькими летунами він осягнув щодо скількости знищених ворожих лїтаків рекорд.

АМСТЕРДАМ, 25. вересня. — **З Берлїна доносять, що у воздушній битві коло Вердену згинув німецький летун, поручник Фоссе, який знищив 50 лїтаків своїх противників.**

Фоссе був уважаний після барона Ріхтгофена за найспосібнїйшого німецького летуна. Ріхтгофен знищив дотепер вже поверх 60 противників.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилі.

В петроградській „Рѣчи" (з 28. липня) читаємо:

На зборах одеського відділу партії народної свободи (кадетів) оповіщено, що — як кружать слухи — Українці рішили включити Одесу до України.

Вістка визвала трівогу.

Поручено бюрови провірити сю вістку і, коли потвердить ся, безпроволочно повести кампанію проти такого пляну.

Кадети заняли вороже становище проти України і тим дали доказ, що вони є нічим иншим, лише гнилим струпом, який поганить російську революцію.

Недавно тому телеґрами принесли були вістку, що митрополит Шептицький їздив до Риму яко відпоручник австрійського цісаря і причинив ся до виданя папою мирової ноти.

Останні телеґрами з Лондону заперечують сю вістку і доносять, що митрополит Шептицький в Римі зовсім не був, бо італійське правительство не дало йому навіть дозволу на переїзд до Риму.

Таксамо і вістка, що митрополит Шептицький має стати предсідателем управляючої ради в Польщі, показала ся неправдива.

Того рода поголоски були на руку ворогам українського народу і вони їх старали ся використати для своїх цілий, представляючи митрополита Шептицького в першім случаю яко австрійського, в другім случаю яко польського вислужника.

Коли се роблять кацапи або релігійні вороги митрополита Шептицького, то сьому нема що й дивувати ся. Але инакше виглядає воно, коли се робить без ніякого провіреня і без ніякого застереженя часопись, яка хоче уходити за українську народну часопись.

І так приміром „Народна Воля", орґан Руского Народного Союза, перейшла під тим зглядом всі кацапські часописи. Вона не лише подала всі останні брехні на митрополита Шептицького, але навела ще в додатку й давну брехню чорносотенної російської ґазети „Нового Времени" про мниму вірнопідданчу телеґраму митрополита Шептицького до царя.

Чи „Народна Воля" мала на ціли вибілити в сей спосіб „гонорового члена" Руского Народного Союза, швайцарського делеґата, Миколу Цеглинського, за його вірнопідданчу телеґраму до царя, чи може отець Ардан, „знищивши" митрополита Шептицького, думає, що йому лекше прийдеть ся перевести реформу в греко-католицькій церкві в Америці, — годі відгадати. (Від якогось часу ходять слухи, що отець Ардан вбере знова реверенду і разом з кількома „поступовими" сьвящениками заберуть ся до реорґанізації греко-католицької церкви в Америці).

Користаючи з того, що американське правительство заповіло строгі зарядженя щодо чужомовних часописий, редактор „Народної Волі" поставив собі за задачу постійно денунціювати „Свободу", передруковуючи з неї телеґрами і статі з 1915 і 1916 р., представляючи „Свободу", яко орґан австрійського правительства.

Вправді підла се робота бути доносчиком, але за неї нераз добре платять. Про се міг би дещо близше оповісти швайцарський делеґат з часів свого останного побуту в Австрії.

БУДУЧНІСТЬ РОСІЇ ПРЕДСТАВЛЯЄТЬ СЯ В ТЕМНИХ КРАСКАХ.

(За американським кореспондентом, Едґаром Бравном).

Анархія в нутрі і деморалізація на фронті.

Росія находить ся знова в передодни домашної війни. Крайні реакційні елєменти почали грозити проливом крови і насильствами. Росії грозять часи французької революції. Злочини є на деннім порядку, а карність в армії, яка була доси лиха, стаєть ся ще гірша. Перший заговір реакції з Корніловом на чолі не вдав ся. Ген. Корнілов, підпертий деякими інституціями аліянтів, хотів привернути право і лад та з цілою силою вести дальше війну. Але всі його зусиля показали ся безуспішними. Тепер знова консервативні елєменти збирають свої сили, щоби осягнути свою ціль.

Рівночасно грозить поважна небезпека Росії зі сторони заграничних ворогів. Німецькі війска загрожують найбогатшим провінціям. Російські війска втікають, заки ще неприятель розпічне напад. Аби відносини в армії нагло поправили ся, сього годі надіяти ся. Ніодин російський політик не відважив ся доси заговорити про окремий мир, хоч з другої сторони максималісти, які бодай під теперішну хвилю здобули найвисшу власть у свої руки, ставлять жаданє, щоби правительство безпроволочно предложило демократичний мир всім воюючим державам. Таке жаданє членів ради викликало кризу в раді робітничих і салдатських депутатів, спричинюючи уступленє Церетелія, Чхеідзе, Ґоца, Скобелева і Чернова. Їх резиґнацію можна вважати протестом проти жаданя ради в справі заключеня мира.

Воєнна поміч Росії для аліянтів.

Незвичайно трудно є предсказати будучність Росії. Всякі зусиля, щоби вияснити вплив сього страшного заколоту в Росії на уложенє міжнародних відносин та щоби обчислити, як велику війскову поміч Росія дає в дійсности своїм союзникам, були би надаремні. Треба однак признати, що номимо своєї деморалізації російська армія якимось чудом держить наступ величезних німецьких війск на східнім фронті. Беручи за підставу приблизні числа щодо скількости війск, воєнна поміч Росії представляєть ся, як слідує:

Німеччина держить на західнім фронті (то є проти Французів і Анґлійців) 150 дивізий піхоти, на східнім фронті (проти Росії) 95 дивізий. Дочисляючи около 60 дивізий, які мають на російськім фронті Австро-Угорщина, Болгарія і Туреччина, то **в дійсности Росія має проти себе около 155 дивізій неприятельської піхоти.**

Показуєть ся отже, що центральні держави держать проти Росії більшу скількість дивізий ніж проти Франції й Анґлії. Росія є жизненностию справи аліянтів. Російська армія має нині проти себе одну трету часть війскової сили центральних держав і вона є всилі держати її помимо внутрішного неладу і помимо своєї деморалізації. Треба припускати, що Росія була би всилі таксамо держати неприятеля аж до кінця війни.

Небезпека окремого мира.

Тому окремий мир між Росією і центральними державами мусів би бути для аліянтів погубний. На случай окремого мира з Росією центральні держави були би в спромозі кинути на захід проти Франції і прочих аліянтів 150 східних дивізий (3,000.000 людий) і побільшити їх ще двома міліонами Німців і Австрийців, які находять ся тепер в російськім полоні. Що се могло би мати для аліянтів на заході погубні наслідки, про се годі сумнівати ся.

Такий окремий мир є ще можливостию. Останні події в Петроґраді вказують вправді, що є також сильний напрям проти політики окремого мира. Нині про окремий мир кружать лише поголоски, але ніхто не знає, чи завтра він не буде кличем великого політичного сторонництва. І тому аліянти мусять заздалегідь на се бути приготованими.

Центральна рада найвисшою властию.

Коли ґен. Корнілов грозив Петроґрадови, правительство зоружило 50.000 робітників в цїли оборони столиці перед козаками. В протягу тижня ся робітнича армія зложила присягу вірности раді робітничих і салдатських депутатів. Керенський став безсильний. Колись він оснував війскові комітети в тій цїли, щоби вони помогли в праці ґенерального штабу; **нині в руках комітетів і рад спочиває найвисша власть.**

Кождого офіцира, який би сьмів нині супротивити ся, його арештують, а навіть карають смертию. Центральна рада робітничих і салдатських депутатів стала нині виразом тисячів війскових комітетів. Недавно тому рада, підперта зорoженою товпою, яка окружила палату, в котрій урядують члени правительства, грозила їм насильством, доки правительство не послухало приказів ради.

Надіють ся нової ворохобні.

Ген. Каледін, атаман донських козаків і представник цілого консервативного елємента в Росії, їздить нині по Донській области і взиває всїх козаків до оружа. Також у Петроґраді надіють ся кождої хвилї нової ворохобні. **Керенський має до вибору: або сповнити жаданя ради, або виступити проти неї до боротьби. Як се вказують останні події, рада вийшла би з боротьби побідно.**

Максималісти є нині панами положеня в Петроґраді. Вони завели цензуру, яка не є меньше строга, ніж се було за часів старого режиму. Богато телеґрам задержано. Взагалї годі вислати або одержати якінебудь вісти. Представники аліянтів у Петроґраді предложили в тій справі спільну резолюцію провізоричному правительству.

Ніхто не може нині відгадати, що станеть ся завтра. Російський нарід є необчислимий. Новий погляд на давну справу може викликати в краю в протягу 12 годин страшний заколот.

ПЯТА СЕСІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

(Конець).

Ранїшне засїдане 29. червня.

Засїдане розпочинаєть ся в 11 год. 15 мін. ранку. За голову зборів — заступник голови Центр. Ради, **М. Шраг.**

Ставить ся на обмірковане питане, чи закінчити сьогодня сесію Центральної Ради, чи ще продовжувати, тимбільше, що комісії, вибрані на однім з попередних засїдань, виробляють накази Ґенерального Секретаріяту та Центральної Ради.

Фракція соц.-демократів радить сесію сьогодня закінчити, а накази припоручити комісіям виробити до слїдуючої сесії Центральної Ради.

Любинський від фракції національ-революціонерів радить зовсім не припиняти сесії, з огляду на важний політичний момент, який тепер перебуваємо. Голосованем ухвалюєть ся проект с.-д. фракції з поправкою: що коли на вечірнім засїданю виявить ся, що є ще якісь особливо важні справи, то можна буде продовжити сесію ще на день.

Далї переходять до виборів членів комісії в справі виробленя Автономного Статута України від фракції і на сїм ґрунті виникає непорозуміне. Справа в тім, що коли затверджував ся порядок виборів, то не всі фракції вспіли подати до президиї про своє істноване і через те дано місця тільки пятьом фракціям. Найпізнїйше зорґанізували ся фракції трудовиків та національ-революціонерів і не зовсім ясно, котра з сих двох фракцій має заняти місця в комісії. Підчас дискусії представники с.-д. та с.-р. фракцій виявляють намір позбавити представництва в комісії національ-революційну фракцію і представник сеї фракції, — Любинський, вступає в острі суперечки з с.-д. та с.-р. Нарешті вирішаєть ся добавити ще 4 місця для шестої фракції. Підчас оголошеня назвиск членів комісії виявляєть ся, що радикал-демократична партія змінила свою назву на „соціялїстів-федералїстів".

З докладом від комісї в справі доповненя комітету Центральної Ради виступає **Огородний.**

Після докладу знов виникає суперечка між докладчиком та М. Любинським з того приводу, що після проекту комісії в склад комітету Ц. Ради від всїх инших фракцій має ввійти по пять представників, а від національ-революційної тільки один. Докладчик, на запитане п. Любинського, поясню́є, що комісія брала на увагу невелику численність нац.-рев. фракції і те, що програма сеї фракції ще невідома. На се Любинський відповідає, що таксамо ще не оголошено в пресї програм трудової партії та ґрупи позапартійних соціялїстів, і фракція нац.-рев. вважає таке відношенє черговим над собою насильством збоку більшости.

Л. Чикаленко зауважує, що самі назви трудовиків та соціялїстів позапартійних і федералїстів показують певний програмовий мінімум, а назва нац.-революціонерів нічого такого не показує.

Підчас голосованя по пунктах виробленого комісією проекту постанови з приводу доповненя комітету виникає жвава дискусія з приводу того, чи допустити в нарадах комітету участь членів Ґенерального Секретаріяту з правом рішаючого голосу. Виступає кілька промовців за і проти.

М. Шраг радить назвати комітет „Малою Радою" і надати їй право законодатної ініціятиви, а про Ґенеральний Секретаріят тут нічого говорити, бо він є орґаном чисто виконавчим.

Докладчик висловлюєть ся проти поправки Шрага, мотивуючи се тим, що сучасний момент не допускає такого розріжненя функцій комітету та Секретаріяту та надавати комітетови права пленум Ц. Ради.

Богато балачок виникло ще і з приводу питаня про кворум.

Балачки сї перериваються ся заявою **М. Грушевського,** котрий запрошує до себе лїдерів фракцій на нараду в негайній справі.

Підчас перерви з балачок виявляєть ся, що командуючий війском київського округа, п. Оберучев, заборонив приказом церемоніял в честь Центральної Ради київського українського ґарнізону і що у відповідь на се Ґенеральний Комітет післав до війскових частин, які мають брати участь в церемоніялї, своїх делеґатів з наказом, щоб сї війскові частини взяли участь в церемоніялї і в призначену для того годину були на Софійськім майданї.

Також підчас перерви підходять до Педаґоґічного Музею вояки-Українці з Грушок, які звуть себе „полком гетьмана Полуботка". Вояки несуть прапори, на яких написано: „Слава Орґанізаційному Комітетови, який вперше почав формоване українського війска", „Слава батькови Грушевському, борцеви за волю України". Инші вояки улаштовують перед Педаґоґічним Музеєм віче, на якім виступають промовці з „полуботківців", а також дехто з членів Ґенерального Комітету.

Після перерви, яка тягнеть ся з пів години, головує п. **Веселовський** і збори знов приступають до голосованя пунктів тої-ж самої постанови.

Постановлено, що Комітет Центральної Ради має складати ся з 40 членів: 22 від фракцій (с.-р. 8, с.-д. 8, соц.-фед. 3, нац.-рев. 1, трудовики 1 і позапарт. соц. 1), 9 від президиї і 9 від пленум Центральної Ради.

Решта постанов про Комітет Ц. Ради ухвалена зборами в слїдуючій редакції:

1) Зважаючи на те: а) що переживаний нами час вимагає порішеня найважнїйших справ, які що дня висуває жите; б) що Ґенеральний Секретаріят, яко орґан виконавчий, не може брати на себе всеї відповідальности за правильне порішенє їх; в) не має можливости взяти на себе всю сю роботу з браку відповідних орґанів, Комісія вважає потрібним істноване постійного орґану — Комітету Центральної Ради, котрий виробляє і порішує всї найважнїйші негайні справи, які виникають між сесіями Центральної Ради, а саме:

а) скликанє загальних чергових зборів Центральної Ради, коли сама Центральна Рада не встановила терміну, а також призначеня і скликаня позачергових зборів Центральної Ради; б) підготовленє докладів і матеріялів для сесії Ц. Ради; в) доповненє складу Ґенерального Секретаріяту в перерві сесії; г) взагалї порішеня всїх негайних справ, що належать до компетенції Ц. Ради.

2) Справи, що належать до компетенції Центральної Ради, порішені Комітетом підчас перерви сесії і переведені в жите, подають ся в найблизшій сесії Центральної Ради на затвердженє.

3) а) Збори Комітету бувають чергові і надзвичайні; б) чергові збори відбувають ся раз на тиждень в днї, ухвалені Комітетом, а надзвичайні після потреби з ініціятиви голови, а також після заяви на письмі не меньше як пяти членів Комітету; в) голова Ц. Ради має право участи у всїх засїданях Комітету з правом дорадчого голосу і з правом брати слово поза чергою; г) скликає збори голова, або його заступник; ґ) засїданя Комітету дійсні при скількости не меньше двох третих членів Комітету для справ законодатного характеру і половини членів для инших справ (Примітка: Коли кворум для зібраня з кворумом в половинї числа членів не зібралось, то слїдуючі збори дійсні при всякім числї членів); д) всї питаня в Комітеті розвязують ся звичайною більшостию голосів.

По принятю сих постанов збори закінчують ся в 2 годині 40 мінут дня.

Вечірне засїдане 29. червня.

Відкриваєть ся засїдане в 7 год. 25 мінут вечер. Головою **М. Грушевський.**

Виступають представники двох війскових частин з привитанем Ц. Ради, після чого **Г. Касяненко** робить доклад від комісії в справі виробленя наказу Ц. Ради. Комісія, не маючи досить потрібних матеріялів, а також часу, виробила проект постанови, яку докладчик прочитує, про те, щоби передати справу виробленя наказу Комітетови Ц. Ради. Збори сю постанову ухвалюють, і зараз же голова оповіщає перерву до години 8.30.

В 9 годині на галї засїдань голова Центральної Ради оповіщає, що перше ніж розпочати засїдане, він хотів би порадити ся з головами фракцій і їх товаришами, і через те запрошує їх в окрему кімнату.

Нарада тягла ся більше віж пів години і по скінченю її голова Ц. Ради оповіщає, що далї засїданє сьогодня не буде провадити ся, а завтра розпічнеть ся в 1 год. дня, і на сїм закриває вечірне засїдане.

Після сього ідуть наради фракції з приводу сьогодняшної наради Ґенерального Секретаріяту з російськими міністрами.

Цїлий день 30. червня і 1. липня провадили ся закриті засїданя Центральної Ради. В закритих засїданях обмірковували ся пункти умови, яку виробив Ґенеральний Секретаріят разом з російськими міністрами — Терещенком, Церетелїм та Керенським.

Ще на ранїшнім засїданю 29. червня з приводу сеї умови, оповіщеної Центральній Радї Ґенеральним Секретаріятом, виникли палкі суперечки. Проти умови повстала частина фракції соціялїстів-революціонерів і члени Ґенерального Війскового Комітету.

Особливо остру опозицію викликала війскова справа, як вона поставлена була російським війсковим міністром Керенським, котрий не згоджуєть ся на утворенє окремого українського війска. Керенський згоджуєть ся лиш на формоване окремих українських війскових частин, але з конечною умовою, щоб се не нарушувало єдности російського війска.

Викликали також, як нам передавали, незгоду ті умови, на яких місцева „русская революціонная демократія", а з нею і російські міністри згідні пристати на реорґанізацію Центральної Ради, а також ті форми, які повинні, згідно з виробленою умовою, прибрати стосунки між краєвою Українською Радою та тимчасовим російським правительством.

Все таки, не дивлячись на сильну опозицію, при голосованю умова принципово була принята Центральною Радою в першім читаню, хоч дуже невеликою більшостию голосів. Богато членів Ц. Ради зовсім ухились від голосованя.

З кулюарних розмов перед вечірним засїданем було видно, що опозиція до такої форми умови з правительством, в яку вона була уложена, ще збільшилась після фракційних засїдань, де зміст умови був докладнїйше розібраний. Палкі суперечки в фоє та в салї засїдань між „угодовцями" та опозиціонерами показували, що до згоди з правительством ще досить далеко.

Сподївали ся, що до вечірного засїданя пришлють телеґрафічно згоду на вироблені умови инші російські міністри, які лишили ся в Петроґраді, і що тодї ся умова оголошена буде на відкритім вечірнім засїданю Центральної Ради, але до пізного часу такої згоди не було дано і вечірне засїдане відбуло ся при зачинених дверях.

Ранїшне засїдане 1. липня мало початись о 10. годині, але коли остаточно виявило ся, що міністри-кадети зовсім не згоджують ся на умову з Центральною Радою, то з сього приводу відбула ся довга нарада Комітету Центральної Ради з Ґенеральними Секретарями і засїдане почало ся щойно в 1-шій годині дня.

Вечірне засїдане 1. липня, яке почалось о 5 год. 40 хвиль (по „старому часови"), було таксамо закритим і обмірковували ся на нїм найважнїйші справи. Сим засїданем, по всїй певности, закінчуєть ся пята сесія Центральної Ради, і хиба якісь надзвичайно важні справи примусять ще продовжити сесію.

Вісти з України.

Члени українського війскового ґенерального комітету.

1. Семен Петлюра (уповажнений Головного Всеросійського Земського Зїзду голова Контрольної Колеґії Земського Союза на західнім фронтї).
2. Іван Луценко (війсковий лїкар).
3. Володимир Винниченко (письменник, резервовий салдат).
4. Віктор Павленко (підполковник).
5. Олександер Пилькевич (прапорщик).
6. Степан Письменний (матроз).
7. Михайло Іванів (ґенерал-майор).
8. Іван Горемика Крупчинський (війсковий урядник).
9. Арсен Чернявський (підпоручник).
10. Дмитро Ровинський (салдат).
11. Апольон Певний (прапорщик).
12. Капкан (підполковник), командант 1-го українського полку ім. гетьмана Богдана Хмельницького.
13. Микола Михновський (підпоручник).
14. Федір Селецький (прапорщик).
15. Степан Граждан (салдат).
16. Віктор Поплавко (підполковник).
17. Василь Потїшко (прапорщик).

Ухвали Чернигівщини.

Відбуло ся для обговореня українського питаня обєднане зібранє ґубернських комітетів — виконавчого, споживного і земельного при участи ґубернської української ради, а також представителів всїх громадських, ґубернських, міських і повітових орґанізацій і партій.

Ухвалено:

1) Привитати згоду, осягнену в Києві між представителями тимчасового правительства з Центральною Радою, бо та згода вповні відповідає домаганям Центральної Ради і ухвалам всеросійського зїзду рад робітничих і салдатських депутатів, яко інституцій, вірно відбиваючих волю дійсної демократії і революційного народу України і всеї революційної Росії.

2) Висловити упевненість, що та згода буде негайно закріплена і переведена в жите тимчасовим правительством.

3) Висловити упевненість, що революційна демократія України і всеї Росії обєднаєть ся для як найшвидшого закріпленя автономії України на широких демократичних основах з забезпеченем прав національних меньшостий і для зміцненя всїх здобутків революції і дальшого її розвитку.

4) Привитати Українську Центральну Раду і представителів тимчасового правительства, осягнувших згоду.

П. Смуток.

В РІДНИХ ОБІЙМАХ.

(Не політичні теми).

V.

З розвитком подій клич польської автономії під зверхностию Росії мало-помало вспів постаріти ся; на його місце польська суспільніеть, независимо від партійних відтінків і ріжниць політичної орієнтації, однодушно видвигнула жадане польської державности. З сим новим кличем, який одержав вже услівну піддержку зі сторони Німеччини й Австрії, прийдеть ся, очевидно, серіозно числити ся і Росії. Принципіяльна згода московської суспільности вже виявила ся в користь Поляків, і в тім не було би нічого злого, коли би можна було числити, що при здійсненю польських бажань не потерплять українські інтереси. Але приміри минувшини не дають особливих основ до значного оптимізму в тім відношеню. З двох національних індивідуальностий — польської і московської — перша є, без сумніву, сильнійша і богатша внутрішною енерґією, а друга більше пасивна і податлива. До тогож при кінци війни і політичний рахунок, бути може, пробудить руководячі круги московської суспільности до уступчивости в питаню про територіяльні й етноґрафічні границі, а тоді оплачувати ті розходи прийдеть ся, очевидно, Українцям... І рішати ся такі питаня будуть без глибшої надуми — про се ручить глибока несьвідоміеть московської інтеліґенції у всім, що відносить ся до української національности; ся несьвідоміеть відкриває поле для роботи ворожому націоналізмови Струве і його приклонників. На сій почві находить співчуте повставша недавно наука про національний „Еросъ"*), яка оправдує всі прояви національного еґоїзму у сильних народів на рахунок слабих; ся несьвідоміеть, переходяча в рівнодушність при невідповідних услівях улекшує присвоєне инших точок погляду і відказ від нездійснимих претенсій в користь більше щасливих конкурентів. Та причина не дозволяє нашим націонал-лібералам бачити кричачі противности між теорією і практикою славянофільства.

Характеристичні приміри двоякого і малознаного відношеня московської суспільности до українських інтересів можна вказати вже й тепер. Приміром статя „прогресивнаго націоналиста" В. Шульгина**), котрий з упертостию, достойною лучшого приміненя, доказує непотрібність української культури, основуючись між иншим на „вѣское соображеніе" (важне мірковане), що українська мова не може мати місця в ряді з мовою Пушкіна з одної сторони і мовою Міцкевича — з другої... Шульгин не замічає, що тим переченем права української культури на самостійне істноване він осудив її на розділ між сусідними культурами — Пушкіна і Міцкевича... От в розповсюдненій ґазеті є письма з Галичини „від нашого специяльного военного кореспондента": в одній кореспонденції говорить ся, що „Галиція производить (робить) гораздо (значно) болѣе (більше) русское впечатлѣніе (вражіне), чѣмъ хотя бы весь нашъ Привислинскій край***)", а в другій тойсамий експанзивний автор впевняє, що „Тарнополь — часть Польши" і що именно в тім місті „стремясь (намагаючись) прозрѣть въ тучахъ (хмарах) войны, такъ охотно мечтаешь (мрієш) о будущемъ устройствѣ польскаго края, свободнаго й самостоятельно розцвѣтающаго подъ доброжелательной русской сѣнью (покровом)*)". А от ціле відкрите в деяких стрічках тої ґазети, посьвячених смерти Сенкевича і оціпці його значіня для Росії: „Романы Сенкевича явились звеномъ, соединившимъ обѣ великія души — русскую и польскую — въ ихъ стремленіи къ свободѣ самосознанія и самоопредѣленія"... І дальше: „Сенкевичъ представилъ для насъ польскій вопросъ въ свѣтѣ (сьвітлі) радуги (дуги, веселки) мира, единенія, примиренія, подъ знакомъ союза народовъ свободныхъ и всею своей исторической жизнью стяжавшихъ (набуваючих) себѣ право на вольное политическое бытіе"... Так оцінюють ся письменника, котрий в засліпленю шовінізму перекручував в своїх романах історію, описуючи польсько-українську національну боротьбу яко бунт дикої української черні проти висококультурного і добротливого польського уряду... В сих, случайно висказаних з московської сторони, словах співчутя до польської втрати ми бачимо, може бути несамовільну синтезу московсько-польсько-українських відносин, котра в кождім случаю була би замітна, але тим більше заслугує на увагу, що автором зацитованих слів являєть ся вже не случайний „наш власний" кореспондент, а „славний" літерат Максим Білинський.

Ось ті досить широкі круги, в котрих московсько-польська „єдність і примирє" обдумують ся при цілковитім нехтованю історичних прав і культурно-національних змагань українського народу. Дістаємо задоволяючу апотеозу славянської ідеї: два „свобідні народи" приймають один другого в рідні обійми, котрими ще тіснійше ніж передтим стискаєть ся третій нарід, який „не здобув собі права на вільне політичне істноване"...

Ми бачимо, що Україна є звісна вісь московсько-польських відносин, коло котрої ґрупують ся спільні інтереси обох національностий — московської і польської; в ній повставали причини старих історичних спорів, на її рахунок переводжено перемирє і доверщувано політичні конпахти. Так було — так буде, бо подіями і долями народів руководять все тісамі сили і тісамі суспільні ґрупи. **Українці повинні здати собі з того справу і привикнути до думки, що ні поступові напрями в московській суспільности, ні красні кличі славянської єдности не можуть служити серіозною перепоною для наступаючого руху національних еґоїзмів. Лише сама в собі українська нація повинна знайти силу стати проти чужих еґоїзмів; лише творча робота в сфері культурних і економічних інтересів народу поможе українській інтеліґенції оборонити його права на достойне істноване... Але коли під пору Україні суджено ще піддати ся повторним операціям в роді Андрусівського розділу, то нехай же бодай пророки польсько-московської єдности перестануть фальшивими голосами співати гимн „свободі національної самосьвідомости і самовизначеня"...**

(„Украинская Жизнь", січень і лютий 1917).

*) Ерос в грецькій мітольоґії бог любови.
**) „Кіевлянинъ", з 28. жовтня 1915 р.
***) „Биржевыя Вѣдомости", з 19. вересня 1916 р.
ъ) „Биржевыя Вѣдомости", з 29. серпня 1916 р.

Нехай не буде між нами ніодного, який, співчуваючи з недолею наших братів в ріднім краю, не поспішив би з підмогою на нещасні жертви війни.

Жертвуймо всі! Жертвуймо по можности як найбільше!

Всі виказн жертводавців і гроші треба посилати на адресу: Rev. E. Sydoriak, 42 Van Buren St., Passaic, N. J. Чеки і моні-ордери треба виписувати так: „Ukrainian Alliance of America".

Українська Рада в Америці.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

ДО УРЯДУ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Поважані Панове:

З огляду на се, що слідуючого місяця, т. є. жовтня с. р., має відбути ся XIV. конвенція У. Н. Союза і з огляду на се, що головний уряд є змушений замикати всі книги і рахунки за біжучий місяць, т. є. вересень с. р., скорше ніж звичайно, аби можна приладити урядовий звіт на висше згадану конвенцію, просить ся Вас отсим прислати місячні вкладки і всі папери за сей місяць до головної канцелярі У. Н. Союза як можна найскорше, однак не пізнійше як **29. вересня с. р.** Відділ, котрий пришле місячні вкладки і инші папери по означенім часі, не буде вчислений до місячного звіту.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 25. вересня 1917.

Головний уряд У. Н. Союза.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подаєть ся до загального відома, що товариство ім. Мир. Січинського, від. 146, в Гамтрамк, Міш., зістало з днем 25. вересня 1917 р. відсуспендоване (приняте наново до орґанізації). Члени висше згаданого відділу відзискали всі членські права в У. Н. Союзі.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 25. вересня 1917.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА:

Мих. Угорчак, гол. рек. секр.

ПОТРІБНО ХЛОПЦЯ ДО ШТОРУ.

18—20 літного хлопця потрібно сейчас до штору, котрий уміє добре писати і чслити а також мусить знати анґлійську мову; мусить бути Українець і знати роботу бучерську і ґросерийну. Голоситись листово або устно:

GROCERY STORE, 68 Greene St., Jersey City, N. J.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

РОДИМЦІ!
ВАШИМ ОБОВЯЗКОМ Є ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ І ПОШИРЯТИ МІЖ ЗНАКОМИМИ СВОЮ РІДНУ ҐАЗЕТУ НА ЧУЖИНІ — „СВОБОДУ".

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Українське Товариство „Подільська Січ" в Йонкерс, Н. Й.
— устроює —

ЗАБАВУ

в суботу, дня 29. вересня 1917
в гали п. Мерени, під числом 351 Неперган Аве.

Тикети не будуть дорогі, бо лише по 15 центів за „тет-чек". Тикети можна набути під числом 14 Вашінґтон стр., 67 Ріверделї Аве. і 119½ Неперган Аве. Просить ся попертя наше молоде, недавно основане українське товариство.

Просить ся всіх йонкерських Родимців як старших так і молодих, дівчат і хлопців, щоби громадно прибули на су забаву. Там буде українська музика, співи і добрі напитки та смачна перекуска, за що ручить 112-13

КОМІТЕТ ТОВАРИСТВА:
Н. Псвадюк, Н. Чолій, Н. Турчин.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Позір! Українці і Українки!

Товариство „Згода", від. 62 У. Н. Союза
— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
в суботу, дня 29. вересня 1917
В MERCANTILE HALL,
849 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Запрошуємо всіх Українців з міста Філядельфії і околиці на сей величавий баль. Коли Ви хочете забавитись добре, розвеселити ся спільно зі своїми знакомими, так прийдіть на отсей баль. Перворядна музика і знаменита галя. Прийдіть, а не пожалуєте.

Початок о годині 7-мій вечер.
ВСТУП 25 ЦНТ.

За чесну забаву і добру обслугу ручить
113-15 КОМІТЕТ.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?
А може Ваші знакомі потребують?
Ми вишлемо Вам даром.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Острі зарядженя проти нельояльної преси.

Державний конґрес ухвалив закон „про торговлю з ворогом", який між иншим дає головному почтмайстрови позволене заборонити висилати почтою, експресом і иншими комунікаційними средствами нельояльні часописи, журнали, книжки і инші публікації, друковані в англійській або иншій мові. Закон говорить також про концесію для часописий, значить, що аби видавати часопись, то треба мати на се позволене від властий.

Закон дає президентови власть цензурувати всі заграничні вісти. Президент може заборонити також всякого рода імпорт (ввіз) до Злучених Держав.

Головний почтмайстер, Борлесон, оповістив, що відтепер почтові власти мають право цензурувати кождий лист. Однак листи, адресовані до Европи, не будуть правдоподібно цензуровані, але за се всі листи адресовані до Мексика будуть дуже строго цензуровані.

Кому належить ся свобода слова.

У своїй промові в державнім сенаті сенатор Люіс, з Іллінойс, сказав що,, держава ґарантує свободу слова для кождого Американця, але сей чоловік, що свободи слова уживає проти Америки, не є тим Американцем, якому свобода слова є заґарантована. Свободи слова в сій державі нема для такого чоловіка, який хоче знищити свободу своїх товаришів. Тут нема ніколи свободи слова для такого американського горожанина, який хоче знищити свободу американської держави."

Розевелт домагаєть ся усуненя Ля Фолета з конґресу.

Член американського конґресу, сенатор Ля Фолет, своєю противоєнною політикою нaробив собі богато ворогів. Недавно виступив проти нього ґоверно Мінесоти і зажадав, аби Ля Фолета усунути з конґресу. В подібний спосіб висказав ся полковник Теодор Розевелт, який, будучи в Канзас Сіти, Мізурі, сказав: „Коли би я тепер був членом американського сенату, то я встидав би ся сидіти в тій інституції так довго, як довго не знайшов би способу усунути сенатора Ля Фолета з його місця в палаті, яку він зневажає своєю присутностию в ній".

Нова політична партія в Злучених Державах.

Між проґресистами, соціялістами, прогібіціоністами і зорґанізованим робітництвом прийшло до політичного порозуміня і вони скликують до Шікаґо на 3. жовтня загальну конференцію. В конференції візьме участь 100 делеґатів, по 25 від кождої партії. Наради будуть відбувати ся тайно. Загально сподівають ся, що конференція має на ціли зорґанізувати одну сильну орґанізацію, з головним осідком в Шікаґо, яка при державних виборах в 1918 році могла би вислати до державного конґресу найменьше 40 послів.

Важне для російських горожан военно-обовязаних.

З приводу засланих Конференцією Російських Соціялістичних орґанізацій телеґрам протесту проти насильного затяганя в армію Злучених Держав російських горожан, против того, що їх заставляють брати перші папери і т. д., правительство Злучених Держав почало слідство. Дуже можливо, що ті, котрих військові комісії заставили взяти горожанські папери, і ті, котрих взяли в армію, не дивлячись на се, що вони не мають паперів, будуть освободжені.

Длятого, щоби слідство дало бажані результати, конечно є, аби всі інтересовані особи зараз відізвали ся і подали свої імена і адреси, а також подрібности їх справи, секретарови К. Р. С. О. на адресу: M. A. Stolar, 2408 Haddon Ave., Chicago, Ill.

Пожаданим є писати по анґлійськи, але можна писати і по московськи, також по українськи і в инших мовах.

Дайте точне імя, адресу і подрібности справи. — Секретар Конфедерації (просить ся инші ґазети о передрук сього).

Шікаґовські Українці, користайте з нагоди.

На засіданю шікаґовської шкільної ради в середу (19. с. м.) суперінтендент Шуп зложив кілька заяв, з котрих одна звучить:

„Прпоную і годжу ся, аби числа аплікацій дозволено безінтересовно кождій національности навчати рідної мови в шкільних будинках."

Єкільки треба аплікацій, суперінтендент Шуп не зазначив, однак в кождім разі шікаґовські Українці повинні засягнути в сій справі точних інформацій і повести як слід згадану справу. Користайте з нагоди!

Друга военна позичка Злучених Держав.

Президент Вілсон підписав біл на $11.5000,000.000 (11 міліярдів 500 міліонів долярів). Із сеї суми 4.000.000.000 дасть ся аліянтам яко позичку на 4%.

Нюйорські пекарі ухвалили знизити ціну хліба.

Відділи пекарського союза в Мангатані і Бронксі (Ню Йорк) на зборах в понеділок (24. с. м.) ухвалили продавати по 8 центів хліб, який важить 14 унцій, з приводу того, що адміністратор поживи, Гувер, запевнив їх про унормоване ціни муки, яка відтепер буде коштувати 11 долярів за бочку. Бочка муки вистарчає пекарам на 300 фунтів хліба.

Німці плянували здобуте Ню Йорку.

Сенатор Люіс, з Іллінойс, заявив в державнім конґресі, що вже тому 19 літ німецький капітан Ґетц сказав покійному американському адміралови Дж. Дюі, що Німеччина приготовляєть ся до великої сьвітової війни, яка мала на ціли підбити під власть Німеччини цілий сьвіт.

Яко перший крок до підбитя Франції і Анґлії мало бути здобуте Парижа. Відтак мало послідувати здобуте Ню Йорку і Вашінґтону, що означало би німецьку контролю над північною Америкою.

Жиди взивають себе зложити $1.000.000.

Вчера Жиди сьвяткували судний день 5.678 року. Жидівський запомоговий комітет видав поклик до Жидів, аби в той сьвяточний день вони не забували за своїх рідних в Европі і щоби зложили 1,000.000 долярів на потреби жидівського народу.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Випущено 1482 особи з австрійських арештів.

При кінци липня цісар Карло помилував 41 осіб, арештованих підчас війни задля особистих або загальних провин. Їх будеть ся судити по закінченю війни. Крім того помилував і освободив від кари 1441 осіб.

Заразливі недуги в Австро-Угорщині і Німеччині.

Віденська „Нає Фрае Пресе" зробила таке зіставлене случаїв пошестної недуги в Австро-Угорщині і Німеччині:

Від 29. липня до 4. серпня в Австро-Угорщині було 131 случаїв пошестної недуги, з того 47 смертних; в Німеччині за той час було 2.426 случаїв, з того 233 смертних.

Гінденбурґ має одержати титул князя.

Цісар Вільгельм назначив день 2. жовтня б. р. яко день 70-літної річниці уродин полевого маршалка ґенерала Гінденбурґа. Той день має бути сьвяточним днем в цілій Німеччині. Учителі у всіх школах Німеччини мають пояснити дітям заслуги і вартість Гінденбурґа для Німеччини. Через цілий сей день будеть ся збирати гроші на фонд Гінденбурґа для хорих і ранених.

Ходять також чутки, що того дня цісар має надати Гінденбурґови титул князя.

Баварський король продає дорогоцінности.

Баварський король вислав перли вартости 500.000 марок до невтральних держав, аби їх там спродати.

Каранца заводить в Мексику порядки.

Мексиканський президент Каранца заборонив около 10 столичних ґазет, які вели між собою вічно полеміку, уживаючи при тім всяких уличних слів і визовів, нарушуючих публичну мораль. Заборонені часописи були по більшій части також протиамериканські.

Він розіслав також розпорядженє до начальників всіх провінцій, аби видалити за границі краю всі особи, які брали участь в повстаню з 1913 року, коли то Гуерта здобув столицю, а Мадеро стратив житє. Сі особи не можуть ніколи повернути назад до Мексика без спеціяльного позволеня президента або міністра внутрішних справ.

Шість держав центральної Америки лучать ся в одну федерацію.

Шість републик центральної Америки мають незадовго злучити ся в одну федеративну державу, яка мала би 206.345 квадратових миль (американських) і 6,000.000 населеня. Сими републиками є: Гондурас, Нікараґва, Ґвателя, Коста Ріка, Сальвадор (злучені в політичний союз в 1907 році) і Панама, нова република, яку запрошено взяти участь у ряді з иншими републиками.

Невдовзі відбудеть ся в Панамі або Вашінґтоні конференція представників сих держав, які мають виготовити пляни для згаданої федерації.

Договір пятьох згаданих висше републик (крім Панами) заключений в 1907 році на протяг десятьох літ, кінчить ся сього року. Полягав він на спільнім мировім суді в Коста Ріка, де полагоджувано всі міждержавні справи.

Новий договір мав би полягати на спільнім центральнім правительстві, або що найменьше на спільнім парляменті, в якім були би заступлені делеґати всіх републик.

Брак муки в Італії.

Правдива ситуація жнив в Італії — пише часопись „Коріера деля Сера" — є: зібрано 38,000.000 квінтлів (квінтель має 100 кільограмів) збіжа; із загранці треба спровадити 30,000.000 квінтлів; неможливо є переховати 20,000.000 квінтлів до других жнив. З тих причин населенє Італії мусить їсти меньше хліба.

ВСЯЧИНА.

Де повстав перший університет.

Перший університет повстав у Салерні — Італія. Другий в Парижи — Франція, а відтак в Павії, Падуї, Больоні, Неаполи (Італія) і т. д. Закони приписували, що учителі-ректори не сьміли учити нічого нового (свого), лише се, що одідичили від своїх учителів. Останнє по латински звучить: Jurare in verba magistri.

Хто був Дракон.

Коли чуєте деколи про якісь драконські закони, то знайте, що ся назва походить від імени одного атенського сатрапа, який звав ся Дракон. Він панував у 620-тих роках перед Христом. Про його закони кажуть, що були вони писані не чорнилом, але кровю. Подібні закони мала донедавна Росія, тому її уряд називано також „драконським урядом".

Св. Павло а вільна думка.

Всяка мудрість в старих часах була висловлена в Сьвятім Письмі, а инші думки — після слів св. Павла — була дурнота перед Богом.

Хто то є Павликіяни.

В Х. столітю в Болгарії витворила ся віра, так звана „богомільство". Витворив її Павло зі Самостати і тому вірних сеї церкви названо Павликіянами. Ся віра узнавала всьо, що істнує на земли, а відкидала всякі релігійні доґми. Проти неї виступила віра грецька.

Що казав учений Арістарх про землю 400 літ перед Христом.

400 літ перед Христом учений Арістарх із Самоса висловив був думку, що земля є кулею і кружляє довкола сонця, але грецький учений Птольомей заперечив се останнє, кажучи, що земля є неповорушна.

Женщина в очах христіян XII. столітя.

В XI. і XII столітю христіяни у Франції уважали женщину твором нечистим, низшим від мущини, знарядом покуси і сосудом гріха.

В тімсамім часі христіяни в Ґерманії (теперішній Німеччині) уважали жінку головою родини, опікункою роду і господарства.

В Провансії (теперішна полуднева Франція) уважано женщину панею житя чоловіка, краси і розкоші.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІНІКСВІЛ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 321, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в неділю, 30. вересня с. р., точно о 2-гій годині пополудни, в польській гали при Дайтон улици. Просить ся всіх членів на сей мітінґ явити ся, бо будуть важні справи до полагодженя. Комітет балевий має здати справоздане з відбувшого ся балю. Буде вибір декотрих урядників. — І. Гозиляц, секр.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Великий баль з преставленем

Американський Робітник

— уряджує —

Тов. Помочи села Конюшин, п. Рогатин

в суботу, дня 29. вересня 1917

в гали 345 Ремінґтон стріт.

На се представленє повинні прийти всі Українці з міста Рочестер. Чому? Тому, що пораз перший зобачуть се представленє і правдивий образ з житя американського робітника, по друге поможуть своєю лептою своїм братам в рідним краю, а по третє по представленю, котре відбуде ся дуже скоро, будуть могли весело забавити ся при веселих піснях і танцях, де будеть приґравати першорядні музиканти з банда. Тому запрошуємо всіх Українців з Рочестер. Хто прийде, то не пожалує, посьмієть ся кільно схоче, бо „Хто веселий і співає, той і добре серце має". — За добру забаву ручить

114 За комітет: **Й. Братусь,** секр.

АКРОН, ОГАЙО.

Гр.-кат. церков Сошествія св. Духа

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в неділю, дня 30. вересня 1917

в гали Хорватській під ч. 332½ Бродвей стр.

Початок о годині 4-ій пополудни.

ВСТУП 25 ЦНТ.

Парохія запрошує усіх Українців з Акрон і околиці. На сім бали буде приґравати першорядна музика до танців. Буде також пиво і другі сьвіжі напитки і смачна перекуска.

За добру забаву ручить

114 КОМІТЕТ.

МІКІСПОРТ, ПА.

Заходом Тов. Співацького Драматичного Кружка ім. Тараса Шевченка

відограєть ся представлене

АРЕНДАР В КЛОПОТІ

комедія з сільського житя в 4-ох актах

в неділю, дня 30. вересня 1917

в парохіяльній гали під гр.-кат. церквою св. Івана Хрестителя в Мікіспорт, Па.

Початок о годині 7.30 вечер.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Іван, господар........Теодор Гук
Марія, його жінка........Анна Гнідор
Зося, їх дочка........Анна Костишак
Лесь, наречений Зосі........Михаїл Усик
Сруль, арендар....Григорій Ковальський
Лейба, його зять........Михаїл Ялечко
Гарасим, жидівський попихач........Василь Кочкодан
Константин Пікутний, писар........Яків Гайдук

Річ дієть ся в Галичині, в теперішнім часі.

Просимо всіх Українців і Українок з Мікіспорт як і поблизьких околиць прибути на се представлене, яке є незвичайно цікаве і веселе. 114

Чистий дохід призначений на церков св. Івана Хрестителя в Мікіспорт, Па.

КОМІТЕТ.

СІЧОВИЙ РУХ.

Заходом нюйорської Січи, 1-го відділу Січової Орґанізації Українців у Злучених Державах, відбудеть ся нині (27. вересня) о годині 8-мій вечером в Січовій гали під числом 134 Іст 7-ма улиця **ВІДЧИТ** на тему **„Українська женщина і її обовязки".** Зреферує січовичка Юстина Римар.

На сей відчит нюйорська Січ запрошує всіх тих, котрі люблять слово просьвіти, а головно не повинно бракувати на тім відчиті українських женщин і дівчат.

Вступ вільний для всіх.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В сій рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів.—Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дякоучителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешкане з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінятись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

Повідомляю всіх інтересованих, що теперішна моя адреса є така: 112-14

о. Д. Хомяк, 430 N. 7th St., Scranton, Pa.

ПОШУКУЮ ГОСПОДИНІ котра би схотіла чисто провадити дім, а в вільних хвилях продавати в шторі українські і польскі книжки і медицини. Первенство мають бездітні, або з одною дитиною. Голоситись на адресу: 113-15

J. BANAS, 99 Main St., Claremont, N. H.

Пошукую свого брата **ІВАНА МАЛЕЦЬ,** сина Михайла, з села Веремінь, пов. Ліско. Хто подасть його адресу, дістане $5.00 нагороди або він сам нехай голосить ся на адресу: 114-26

ANTIN MALEC, 3811 Archer St., Nicetown, Philadelphia, Pa.

Пошукую свого брата **ВАСИЛЯ КАЧОРОВСЬКОГО.** Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситись на адресу:

STEPHEN KACZOROWSKY, 515 Hell St., Cleveland, O. 111-14

Сем Ільчишин пошукує своєї жінки **АННИ ІЛЬЧИШИН,** котра опустила мене враз з дитиною дня 27-го серпня 1917 р. і виїхала з бортником **ВАСИЛЕМ ТВЕРДОХЛІБОМ.** Вони мають перебувати десь в околицях майнерських. Хто би її пізнав (вона так виглядає як на сій фотоґрафії), зволить донести на мою понизшу адресу, а дістане $5.00 нагороди. 113-14

SEM ILCZYSZYN, 88 So. 11th St., Pittsburgh, Pa.

РОДИМЦІ ІДІТЬ ДО СВОГО ЧОЛОВІКА, а дістанете в Н. Й. і на провінції добре платні роботи портерів, помічників кухонних, кухарів до сальонів, ресторацій і готелів, фармерів і помічників на ботви, $60.00 місячно, спане і їджене, як також фабричні і всїлякі инші роботи.

BIURO PRACI 103-115, 76 E. 7th St. New York City.

ТРЕБА хлопців і молодих мужчин до „Музикантської Капелї". На тримісячний курс науки приймаємо безплатно, заінкавлені мусять уміти розмовити ся по анґлійськи. По близші інформації зголошуватись особисто вечерами від 7.30 до 9.30 год. на адрес: 112-18

A. ZIMA, 421 E. 9th St., New York.

ХТО БИ ЗНАВ теперішну адресу п. **ГАМКАЛИ,** котрий мешкав перед недавним часом під ч. 94 Ст. Маркс Плейс, місто Ню Йорк, зволить ласкаво повідомити адм. „Свободи". 114116

5 прекрасних артистично виконаних портретів жіночої краси, в натуральних і дуже інтересуючих позах вишлемо кождому за 10 центів. 114-26

Адресуйте: **MRS. L. PASECKA,** 205 East 14th St., New York, N. Y.

РАДА для наших приятелів. Коли хочете дізнатись о своїм щастю житя, то пишіть до нас, а одержите нашу раду за надісланем 50 цнт. марками, і будете ущасливлені на все. Читачу і читателько пишіть сейчас і не відтягайтесь. 114чс24

COLUMPIA NOVELTY SALE CO., Dept. S., Box 9, Sta. D, New York City.

НАЙНОВІЙШІ маґічні штуки з картами, грішми, нові винаходи, всякі новости, новомодні годинки, ужиточні книжки і много инших цікавих річий дістанете найдешевше у нас. Катальоги висилаєсь даром. Адресуйте: 114чс121

WOZNIAKS NOVELTY HOUSE, M. Box 34, South Chicago, Ill.

ЧИТАЙТЕ! Вишлемо кождому ілюстрований **КАТАЛЬОГ,** ріжних річий, як годинників, заньцушків, перстенів, музичних інструментів, рекордів, бициклів, образків, капелюхів, черевиків, светрів і т. д. Залучіть 5 цнт. марку на пересилку. Адреса: 62-XII-31-17

AMERICAN SALES CO., 1926 Huron St., near Robey, Dep. 8, CHICAGO, ILL.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 8 женщин і 7 мущин. — Ціна за примірник 30 цнт., за 15 примірників $3.35.

„SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

НОВІ ОБРАЗЦІ

правдиві фотоґрафічні репродукції з житя **ГАРНИХ ЖЕНЩИН** чарівних позах, кольоровані відповідно до природи. Висилаємо в звичайних, замкнених пакунках за ціну 50 ц. марками, грішми або моні-ордером.

OWENS PUB. CO., 2336 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЕКТИ.

29.

1. Нам треба ті теперішні фонди, котрі є некорисні, скасувати. Треба добре провірити, на що тих 35 центів видають ся.

2. Щоби наш У. Н. Союз не належав до жадної політичної організації, бо тим робить ся велику шкоду для орґанізованя членів.

3. „Просьвітну Комісію" скасувати, бо вона побирає задармо гроші, а користи з неї нема.

4. Коли в У. Н. Союзі є муж і жінка, то часопись має приходити лиш одна, а той фонд щоби знижити.

5. Маєток братства не може підлягати під розпорядженє уряду У. Н. Союза, бо то є бенефіт для хорих і братство має само розпоряджувати своїм маєтком.

6. Котрий член вступить до У. Н. Союза, повинен мати: по трох місяцях пів права, а по шістьох ціле право.

7. Пропоную, щоби „ліни" були скасовані старим членам.

8. Екзекутивний комітет не має права ухвалювати видатків У. Н. Союза без дозволу цілого уряду У. Н. Союза.

9. Дописи в „Свободі" мають мати повне імя і назвиско дописувателя.

10. Делеґатом може бути той член, котрого відділ вибере, а не тілько предсідатель чи який инший урядник. Делеґатом має бути той, котрий є відповідний і сповняє всі свої повинности супроти відділу і У. Н. Союза.

11. Припоручаю, щоби у відділі був один орґанізатор, щоби орґанізував членів нових, щоби обороньував старих членів, котрі би покидали свій відділ. Той орґанізатор має право суспендувати члена і приняти члена, бо часами секретар суспендує члена за неплачене вкладок, а орґанізатор спитав би ся члена, чи хоче платити, чи ні.

12. Щоби конвенція відбувала ся що три роки і то близко Ню Йорку.

13. Подорожні кошти мають ся платити з каси У. Н. Союза.

14. Щоби діти принимати від одного року житя.

Дай Боже, щоби ся конвенція принесла великий успіх для членів У. Н. Союза.

Григорій Ґеба,
член 168 відділу У. Н. Союза.

30.

Ми, члени відділу 29. У. Н. Союза, в Рон, Па., даємо під розвагу Вп. Делеґатам сих пару проектів, котрі зістали ухвалені на звичайнім місячнім мітінґу дня 10. вересня 1917 року.

1. Щоби знести всі „ліни" старих членів, котрі зістали обдовжені на своїх грамотах, а й тим старим членам, котрі не піднисали своїх „лінів", а платять цілу вкладку, яку на них наложено. Щоби тим членам зменьшити табельку плаченя, о скільки буде можливо, бо — як нам відомо — наша головна каса У. Н. Союза не зросла від тих членів, котрі приступили до У. Н. Союза о один або два роки вперед, коли заведено нову систему плаченя, але зросла від тих членів, котрі стояли в У. Н. Союзі по десять, пятнайцять або і двайцять літ, а коли заведено нову систему плаченя, то старих членів трактовано нарівні з тими членами, котрі приступили до У. Н. Союза о один рік вперед, коли заведено нову систему плаченя. Тож після нашої гадки тим старим членам діє ть ся велика кривда.

2. Щоби параґраф 210-тий цілком знести, де говорить ся, що повне посмертне на якунебудь грамоту не буде виплачене, доки її властитель не буде правним членом через час одного року. Той параґраф дуже спиняє розвій нашої орґанізації, бо коли якому членови сказати, щоби приступив до У. Н. Союза, то той член зараз жадає поясненя, які користи дає У. Н. Союз своїм членам, а коли йому скаже ся всю правду, як справа стоїть, то той член просто в очи скаже, що він волить приступити до англійської асекурації, бо він там стане повним членом до посмертного, скоро лише дістане полісу. Тож коли хочемо, щоби наша орґанізація зросла, то мусимо той параґраф знести, а коли окаже ся неможливим, то бодай в части щоби члени були управнені до цілої посмертної запомоги по шістьох місяцях, хто на яку суму був обезпечений, числячи від дня принятя його в члени У. Н. Союза, бо як так далі буде той параґраф істнувати, то трудно буде придбати нових членів до нашої орґанізації, бо не так, щоби члени приступали до У. Н. Союза, але ще виступають.

3. Щоби місцева відділова каса не мала нічого спільного з головною касою У. Н. Союза, бо місцеві відділи самі позакладали собі місцеві каси на тоє, щоби дати запомогу своїм членам вразі хороби і щоби оплатити братські розходи. Тож місцевою касою самі члени відділу мають рядити, а хоч би відділ і розійшов ся, то касу мають право члени забрати, а не головний уряд.

4. Щоби конвенційні кошти делеґатів виплачувано з головної каси У. Н. Союза, а не відділи щоби оплачували своїх делеґатів, бо трафить ся такий відділ, що хотів би вислати свого делеґата на конвенцію, а тут місцева каса на тоє не позволяє і через тоє відділ мусить давати своє заступництво другим делеґатам з инших відділів. А коли би кождий відділ вислав свого делеґата, то би мож було більше зробити що доброго для нашої орґанізації, бо як кажуть: де більше людий, там більше розуму.

5. Головні урядники, котрі побирають сталу місячну платню, щоби не побирали окремої платні за жадні засіданя і конвенції, з вимком коштів подорожи, бо вони мають місячну платню і то є їх робота, бо на тоє їх загал вибрав.

6. Щоби місцевий відділ не був обовязаний виплатити гроші за тих членів, котрі не поплатять своїх місячних вкладок, бо тим нищить ся місцева каса, бо нераз буває, що член не прийде на мітінґ і не заплатить, а його на другий місяць секретар подасть, а той член і на другий мітінґ не прийшов, бо він вже виступив і так за такого члена два рази місцева каса платить. Тож пропонуємо, щоби за суспендованих членів головний уряд звернув назад до відділу тую суму, яка зістала вислана за тих членів, бож инші орґанізації так роблять, тож і наша орґанізація може тоє зробити.

7. Щоби в нашій часописи „Свободі" не були поміщувані жадні полеміки, бо наша часопись має служити для загалу, а не для одиниць, бо з часом за такі полеміки може потерпіти наша головна каса, як вже бувало передше (не будемо тут згадувати), бо кождий, хто читає „Свободу", рад би почитати щось пожиточного і поучаючого, а не сварні і лайки одні на других, бо з того члени не мають жадної користи, тож на такі полеміки в нашій часописи „Свободі" не може бути місця.

8. Щоби до У. Н. Молодечого Союза принимати дітий від одного року і то не лише дітий членів У. Н. Союза, але всіх, хто хотів би вписати свою дитину до У. Н. М. Союза, а через те побільшить ся число членів, бо дитина, котра буде стояти в У. Н. М. Союзі, а доросте до своїх літ, то певно не покине У. Н. Союз, але стане повним членом У. Н. Союза.

9. Котрий член окаже ся нездібним до праці на ціле його житє, то такому членови належить ся виплатити цілу його посмертну запомогу, а не так, як дотепер, що член нездібний до праці і ще йому відтягають з його посмертного за його місячні вкладки. Тож такому членови діє ть ся велика кривда, ба, на приклад, такий чоловік поживе пару літ, то його жінці і дітям мало що зістане з його посмертного.

Тож просимо Вас, Вп. Панове Делеґати і Делеґатки, радьте над добром У. Н. Союза і над добром народу так, що коли повернете з конвенції, щоби Вам Ваші члени зложили сердечну подяку за Вашу працю. І старайте ся збудувати нашу дорогу орґанізацію на тривких підвалинах так, щоби жадні вороги не перемогли її і щоби по сегорічній конвенції не повстала яка нова орґанізація, як то бувало передше.

Тож ще раз Вас, Вп. Панове Делеґати і Делеґатки, взиваємо до щирої праці, за що Вам з гори складаємо сердечну подяку.

Василь Федак,
секр. відділу 29. У. Н. Союза.

31.

Головна XIV. конвенція має відбути ся так, аби опісля не було нарікання, що головні урядники, що хочуть, то роблять.

1. Пропоную, щоби головні урядники не надавали нікому уряду конвенційного, тілько щоби уряд конвенційний настановили самі делеґати через загальне голосоване.

2. Сей внесок, котрий вже був внесений в кількох проектах, безусловно мусить увійти в житє, щоби відділи У. Н. Союза не платили за суспендованого члена.

3. Кошти делеґатів аби оплачувало ся з каси У. Н. Союза.

4. Женщини щоби могли асекурувати ся аж до 1000 долярів.

5. Женщинам, котрих мужі належать до У. Н. Союза, не потреба висилати часописи.

6. Діти принимати до У. Н. Союза від одного року житя, без ріжниці, чи їх родичі належать до У. Н. Союза, чи ні.

7. Уряд головного орґанізатора знести, а його роботу може зробити гол. предсідатель У. Н. Союза за тусаму платню, яку побирає за уряд предсідателя.

8. З огляду на те, що теперішне число членів не дуже велике, і не так скоро їх можна набути, бо іміґрантів нема, уряд одного головного секретаря знести, а сю роботу може зробити один секретар з помічником.

9. Щодо орґану і календаря У. Н. Союза то я годжу ся з проектом п. Н. Кучмія.

10. Дописи, які надходять з ріжних місцевостий, щоби були потверджені місцевими урядниками, з печаткою істнуючого там відділу У. Н. Союза, а тоді не буде жадних спростовань, як діє ть ся тепер.

11. Конвенція щоби відбувала ся що два роки, так як тепер, а коли конвенція не буде потрібна, то дасть ся під загальне голосоване (як се було минувшого року), а тоді хай ть ся видіти, чи члени схочуть конвенції, чи ні.

12. Під жадним услівєм не годжу ся на проекти, які надходять, щоби конвенція відбувала ся завше в одній місцевости. Се було би дуже некорисне для орґанізації.

13. Щоби на будуче конвенції У. Н. Союза відбували ся по Українських Народних Домах, але не по чужих галях. Тоді будемо помагати самі собі.

14. Попираю проект п. Василя Гасія, щоби в „Свободі" „Переписка Редакції" не була так остро відрубувана дописувателям, бо знаєть ся, що то академики не пишуть і академики не будуть читати.

Іван Коптюх,
делеґат 22 відділу У. Н. Союза.

32.

Пов. Делеґати! Прошу взяти під розвагу моїх кілька проектів на слідуючій конвенції.

1. Прошу знести дієти головним урядникам У. Н. Союза в часі, коли вони виїзджають на яку нараду, і таксамо в часі конвенції щоби не побирали дієти як кождий делеґат.

2. Відділ, котрий числить десять членів, щоби мав право висилати делеґата, як той, що має пятьдесять, на кошт У. Н. Союза. Се принесе користь членам і відділам і не було би богато нарікання, а кошти, які понесе У. Н. Союз, то нехай побільшить в розметі.

3. Щоби член міг відібрати бодай половину тої суми, яку вплатить через час, відколи був членом, в часі відізду до краю. Се принесе велику користь У. Н. Союзови.

4. Коли член стоїть в орґанізації через 20 років і не був суспендований, то щоби він мав право дістати половину з посмертного, на яку клясу він був обезпечений.

5. Щоби члена не виключувати з орґанізації через шість місяців, коли він довгує, бо часто трафляє ть ся, що член не всилі платити свого розмету, то його відділ є змушений його суспендувати і виключити, а потім мусить член наново вступати. Се треба знести. Щоби член тілько заплатив свій довг і був далі членом, а відділ аби не мусів платити за него розмету, але аж тогди, як член сплатить свій довг.

6. Часопись „Свободу" побільшити ще на кілька сторін, або відкинути всі оголошеня, бо більше нічого нема в нашій часописи.

7. Пропоную, щоби в тих околицях, де нема богато Українців, можна заложити відділ з 8 членами.

8. Щоби конвенції відбували ся що чотири роки, бо кожда конвенція коштує немало гроша.

9. Щоби вибір головних урядників відбував ся по всіх відділах, так, щоби кождий чоловік, котрий є 6 місяців членом, мав право вибирати головний уряд У. Н. Союза.

Прошу Вас, Вп. Делеґати розважте над всіми параґрафами і старайте ся перевести теперішну конвенцію так, щоби всі члени були задоволені і мали охоту працювати в своїх відділах та дбати про будучність нашої найдорожшої орґанізації. Бо кождий член і членкиця повинні знати, що лиш в однім У. Н. Союзі знайдуть для себе найліпшу поміч і прибіжище.

Василь Ґах,
член 146 відділу У. Н. Союза.

Іван Спілка.

НА ЧУЖИНІ.

—o—

(Дальше).

Заходились лагодити, а тут і вісь надколола ся: треба було нову підкинути, та так і згаяли пів дня. Сонце вже було на заході, як ми рушили з місця. Їхали ми, аж поки не смеркло. Вечером стали біля одної невеличкої річки: тут повипрягали волів та коня і пустили їх пасти ся по траві, а самі посїдали вечеряти.

— Ну, сегодня вже заночуємо тут, бо щоб у ночи не зблудити, а завтра раненько рушимо, то ми їх здоженемо.

Повечеряли, потім побалакали і полягали спати. Ще тільки починало сїріти, чи як то кажуть: на сьвіт благословитись, а ми вже їхали.

— Ну, сегодня хоч у вечер, а здоженемо своїх — казав Микола.

— Та треба-б, — відказав я — а то в такім степу легко і в день зблудити, а особливо незнаючому чоловікови. Або хоч наскочуть Індіяни, то ще красше.

Вже чимало ми проїхали: перше був слїд, а далї і слїд загубили. Довело ся їхати просто, дивлячи ся на сонце. Опівдня стали спочати, пообідали, нагодували скотину, і знов поїхали. Та скільки не їхали, а слїду нема. І сонце вже на полудень, а нікогісінько не чути. Аж ось і вечір насунув ся.

— Невже вони так далеко заїхали? — промовив Микола. — Здаєть ся, їм би слїд і підождати нас.

— Тепер хто знає, що й робити: чи ночувати, чи спочивати та їхати на всю ніч — відказав я йому.

— Та мабуть відпічнемо і будемо їхати, бо в ночи зоряно — радила Галя.

Ми стали, напасли скотину, повечеряли і знов рушили в дорогу. Їхали ми до самісїнького обіду, потім знов стали. Треба було знова напасти скотину — та де! коли навкруги не було ані жадної травки, та й напоїти нїде не було. Спочивши, знов поїхали аж до самісїнького вечера: хотїло ся, бач, стати біля якоїнебудь річечки, або щоб трава хоч була. Та нї; довело ся бідній скотинї стояти, не ївши. Води ми їй дали, та що для неї тої води — мов капля в мори. Ми, бач, напоїли з тих боклагів, що поналивали задля себе. У ранцї знов рушили.

— Невже отсе ми зблудили? — казав Микола.

— Мабуть що так, — обізвав ся я — бо вже час не то що здогонити, а й обігнати.

— Що-ж робити? А може тоюсамою дорогою ми і їдем?...

У кождого з нас у голові роїлись думки, та тільки ми не могли нічим помочи собі. Ми їхали вже три днї. За сей час хоч би тобі озерце або калюжа, хоч би тобі де зеленїло — нічогісїнько! Скотина обезсилїла: за сї три днї вона дуже схудла і зробила ся невесела. Від голоду та безводя вона ревіла. Се був не рев, а плач, ридане. Смутно й невесело було дивити ся на неї і слухати сї ридання. А серце так і обливалось, так і обкіпало кровю. Важко, дуже важко; ще важше було від того, що ніяк запомогти. Води ми вже їй більше не давали, бо й самі пили по трохи: бояли ся щоб самим не вмерти від спраги. А щоб лекше було скотинї, ми з кождого воза поскидали до долу таке, що було не дуже потрібне. Пробтеж четвертого дня один буйвіл здох, і замість нього ми впрягли коня. В полуднє і другий упав. Одному коневи важко було тягнути віз, і ми ще скинули з нього дещо. Нарештї кінь так вже втомив ся, що не міг вже тягнути і ми зовсїм покинули віз, а кон япустили. Він ледви-ледви йшов повад воза. Ось уже в боклагах нема анї каплї води. Вже в нас і губи позапікали ся і в ротї пересихало. На кого не глянь — всї смутні, невеселі, наче аж чорні зробились. „Невже доведеть ся отут умирати?" подумав я мимоволї. „Нї, не може бути: тут десь повинна бути вода: мабуть незабаром будемо біля неї". Так відганяв я від себе думку про смерть. Пити з нас кождому так дуже хотїло ся, що чого-б тільки, здаєть, і не дав за краплю води. Дорого-б заплатив, щоб тільки хоч на раз ковтнути. Невесело було, страшенно невесело! Перше бувало хоч Микола потїшав, усякі вигадки пригадував, а далї і він замовк, мабуть не хотїв ображати нас. Тільки й чути було: „Таточку" або „мамочко, водиці". Сї слова наче ножем краяли серце. І ми самі, не знаючи, чи швидко буде вода, потїшали дїти, що ось незабаром повинна бути річка. І знов їхали кілька годин, не стрічаючи нїде анї жадної маленької річечки або озерця. І знов доволило ся давати надію, що незабаром буде річка. Так проїхали ми зо три днї. Вже і дїти не вірили нашим словам. Аж ось один із них меньший, Василь, вказуючи вперед пальцем, спитав:

— Тату, що то там білїє?

Я глянув і весь від радости затремтїв.

— Господи, та тож снїгова гора! — скрикнув я.

— Як то, тату, снїгова гора? — спитав знова Василь.

— Се, бач, така гора, що на нїй завше і в лїтї і зимою лежить снїг, через се і звуть такі гори снїговими.

— А висока ся гора? — спитав старший Петро.

— Та ся мабуть висока, бо тут завсїди буває тепло, а там, де холодно, то і на високих горах лежить снїг увесь рік. А он біля Ледоватого моря, геть на півночи, і в лїтї снїг лежить просто на земли.

— А чого се, тату, тут душно так, а снїг на горі не розтає? — спитав Василь.

— А се ось через що: чим висше у гору піднимаєш ся, то все стає холоднїйше, бо в горі холоднїй воздух. Аджеж вам доволило ся ще в Одесї бути на дзвіницї, і ви казали, як там холодно.

— От тепер і вода у нас буде — обізвала ся Галя, і слези від радости затремтїли у неї на очах.

— Як то вода? Тож снїг! — сказав Василь.

— А де снїг, там і вода. У горі на самій вершинї хоч і не розтає снїг, так геть низше, де теплїйше, він потрохи робить ся водою. Перше течуть тільки малесенькі струмочки і що-далї все більшають, а в низу під горою з усїх робить ся одна річка.

(Дальше буде).